

TEZ ÖZETLERİ

Thesis Abstracts

Türk Ortodonti Dergisinin bu bölümünde Türk Ortodontistler tarafından ülkemizde veya yurtdışında hazırlanmış olan doktora, ihtisas, doçentlik, profesörlük takdim tezleri kronolojik olarak sunulmaktadır. Yayınlanan tezlerle ilgili geniş kapsamlı bilgiler yazışma adresleri verilmiş tez sahiplerinden istenebilir. Bu bölüm için göndermiş olduğumuz Tez Tanıtım Formlarını doldurarak geri gönderen meslekdaşlarımıza yakın ilgilerinden dolayı teşekkür ederiz.

Tez Özetleri bölümümüze, ülkemizde ilk yapılan tez çalışması olan değerli hocamız Prof. Dr. Orhan OKYAY'ın doçentlik tezi olduğu sanılan "Simon'un Ortognatik Tekniği; Ortognatik Modeller ve Yüzde Direkt Ölçüm Yapmak için Kullanılan Aygıtlar" konulu çalışma ile başlamak ve kronolojik sıranın bozulmamasını isterdik. Ancak gerek bu çalışmaya gerekse hocamızın profesörlük tezine ulaşmak mümkün olamamıştır, özür dileriz.

M. Oğuz BAZ: *Ferdi Normal Diş Kavsinin Belirtilmesi ve Çizilmesi Usul ve Tenkitleri (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dişhekimliği Okulu Ortodonti Enstitüsü, İstanbul, 1953. (Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Orhan OKYAY).*

Tezin "Diş kavsi şekli ile genel morfoloji münasebetlerine istinat eden mütalaalar" bölümü olan I. kısımda değişik araştırmacılara göre yüz tipleri ve diş kavsi şekilleri arasındaki ilişkiler ve sınıflandırılmalara değinilmiş; "Diş genişliği ile diş kavsi şekli arasındaki münasebetlere dayanan metodlar" bölümü olan II. kısımda değişik prensiplere göre çeşitli araştırmacıların geliştirmiş oldukları bireysel diş kavsi çizim metodlarına değinilerek kiritikleri yapılmış ve indislerin tanıtımı yapılmıştır. Tezin III. kısmı olan "Diş kavsinin kendi boyutları arasındaki nisbetlere dayanan metodlar" bölümünde diş kavsinin maksimum boyutlarına, diğer boyutlarına dayanan indislere ve Okyay oranına yer verilmiştir. Tezin IV. kısmını "Artikülasyon bakımından diş kavsinin şeklini belirten metodlar" oluşturmaktadır. Tezin V. kısmı olan "Yüz boyutu ile diş kavsinin yalnız bir boyutu arasındaki münasebetleri gösteren metodlar" bölümünde Berger metodu tanıtılmış; VI. kısımda "Yüz boyutlarıyla diş kavsi boyutları ve kavis şekli arasındaki münasebetlere dayanan metodlar" bölümünde İzard, Koew ve Baz metodları anlatılmıştır.

Tezin "Netice" bölümünde, diş kavsi şekil ve boyutları konusundaki incelemeler gruplandırma yapılarak özetlenmiş; diş kavislerinin düzeltilmesi sırasında yüz şeklinin esas alınması zorunluluğuna değinilmiş ve tezin "Şahsi metod" bölümüne giriş yapılmıştır. Bu bölümde Nasion noktası, İnsisiv nokta ve Gnasion noktaları arasındaki uzaklıklar ile Orbital noktalar arası uzaklıklardan (Or-Or) yararlanılarak ve geometrik kurallar esas alınarak kişisel diş kavsi diyagramı elde edilmiştir.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Filiz PERKÜN
Lamartin Cad. No: 22/2
80080 Taksim
İSTANBUL
Prof. Dr. İlter UZEL
GATA Dişhekimliği Bilimleri
Merkezi
Etlik/ANKARA

İlhan BELGER (TAYAR): *Cephalometric Analysis of Growth in Subjects Using Bite Plate (Isırma Plağı Kullanan Bireylerde Büyümenin Sefalometrik olarak incelenmesi) (ihtisas tezi), New York Üniversitesi, New York 1953 (Tez Yöneticisi: Prof. Samuel Hemley).*

The Angle Orthodontist, 26: 42-49, 1956 da yayınlanan bu ihtisas tezi, Birmingham üniversitesinden Dr. D.M. Menezes'in Amer. J. Orthodont., 67: 660-675, 1975 de yayınlanan araştırmasında referans olarak gösterilmiştir. Dr. Menezes, araştırmasının Literatür taraması bölümünde bu ihtisas tezini şöyle özetlemektedir; "Belger, ısırma plağı kullanan bireylerdeki büyümenin sefalometrik analizinde; alt kesici dişlerde belirgin bir gömülme olmadığını, fakat vertikal yön artışların pek çoğunun posterior bölgede, premolar ve molarların vertikal yönde oklüzyon düzlemine doğru gelişim gösterecek şekilde olduğunu bulmuştur".

Yazışma Adresi : İlhan TAYAR B.S.,D.D.S.
Abidei Hürriyet Cad. 187/2
Şişli-İSTANBUL

Filiz PERKÜN: *La Poudre de Thyroide Dessechee et le Retard de Dentition (Doktora tezi)*, Institut Dentaire de Geneve, Geneve, 1954 (Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Etienne FERNEX).

Fizyolojik ve kemik yaşlarına göre sürekli dişlerinin çıkmaları geri kalmış yeterli sayıda ve 9-11 yaş arasındaki çocuklar ele alınmıştır.

Bu çocuklar önce genel sağlık kontrolüne ve özellikle hormonal kontrollere tabi tutulmuştur.

Genel sağlık yönünden herhangi bir dengesizlik saptanmayan bu çocuklar daha sonra çene ve dişleri yönünden radyolojik kontrolleri yapılmış, sürekli dişlerinin süt dişleri altında mevcut oldukları ancak fizyolojik yaşları gereği çıkması gereken yaştan geride kaldıkları tekrar saptanmıştır.

Bu çocuklara, belirli dozda kurutulmuş Thyroide tozu, her gün verilerek, kısa aralıklarla kontrolleri yapılmıştır. Bu kontroller klinik, radyolojik ve hormon testleri olarak gerçekleştirilmiştir.

Sonuç olarak Thyroide ile tedavileri yapılan çocuklarda, sürekli dişlerin kısa sürede hareketlenip çenedeki yerlerini aldıkları tespit edilmiştir.

Yazışma adresi : Prof. Dr. Filiz PERKÜN
Lamartin Cad. No: 22/2
80090 Taksim
İstanbul

Oğuz BAZ: *Sagital Anomalilerin Uzak Röntgen Resimleriyle Tetkiki ve Teşhisi (Doçentlik tezi)*, İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Okulu Ortodonti Enstitüsü, İstanbul, 1956.

Tezin giriş bölümünde uzak röntgen resimlerinden önceki tanı metodları belirtilmiş ve uzak röntgen resimlerinin teşhisdeki önemi açıklanmıştır.

Çalışmada (S) Sella noktası ile Na, Or, Spa, Pr, Inc, Id ve Pg noktaları arası referans çizgileri çizilmiş ve bu mesafeler ölçülmüştür. Ölçmeler sonucu elde edilen diagramların değerlendirilmeleri yapılarak maksimum, optimum ve minimum değerleri belirten çizimler elde edilmiştir.

Normal kişilerde elde edilen bu diagram, uzak röntgen resmi elde edilmiş anomali vak'alarıyla super-

poze edildiğinde, sapma gösteren bölümler belirlenebilmektedir.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Filiz PERKÜN
Lamartin Cad. No: 22/2
80090 Taksim
İSTANBUL

Filiz PERKÜN: *Profil Resmi Üzerinde Orbita Noktasının Tayini (Doçentlik tezi)*, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dişhekimliği Okulu Ortodonti Enstitüsü, İstanbul, 1956.

Ortodontik resimler üzerinde, çeşitli noktaların tesbit edilmesi tanı için çok gereklidir.

Orbita noktası bu noktaların en önemlilerinden biridir. Profil fotoğrafları üzerinde bu noktanın tesbiti konusunda herhangi bir metoda raslanmamıştır. Bu konuyu incelemek için önceden Orbita noktası işaretlenmiş profil fotoğrafları çekilmiş ve bunlar üzerinde çeşitli deneme ve tetkikler yapılmıştır. Göz köşesi ile Tragion'u birleştiren hatta T-A çizgisi denilmiş göz köşesinden (a) T-A ya çizilen dikeyin kaş üst kenarını kestiği nokta da (s) olarak adlandırılmıştır. Yapılan incelemelere göre fotoğrafı üzerinde gözbebeğinden (p) Orbita noktasına olan uzaklık Or-p, s-a uzaklığına eşittir. Aynı ölçmeler cephe fotoğrafları ve kişiler üzerinde de incelenerek sonuçların aynı olduğu görülmüştür.

Bunu sağlamak için T-A çizilir, s-a uzaklığı pergel ile saptanarak pergelin bir ucu gözbebeğine (p) dayanarak göz altına yay parçası çizilir, T noktasından buna çizilerek teğetin değme noktası "Orbita" noktasıdır. Yahut T-A ve T-s hatları çizilir, sTA açısı ölçülür (x), aynı değerde bir açı ATO olarak çizilir, p noktasından indirilen dikeyin T, A çizgisini kestiği nokta "Orbita" noktasıdır.

Kaşın hareketli bir bölüm olması tartışmalı görülebilir. Fakat, istirahat halinde kaslar arası dengenin kaşı daima aynı durumda bulunduracağı düşünülür. Esasen Ortodontide yüz üzerinde yapılan çeşitli nokta ve uzaklık ölçmeleri bu inanişaya dayanmaktadır.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Filiz PERKÜN
Lamartin Cad. No: 22/2
80090 Taksim
İSTANBUL

Erdoğan MİRATA: *Çapraşık Dişli Çene Darlığında Spontane İyileşme (Uzmanlık tezi)*, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dişhekimliği Okulu Ortodonti Enstitüsü, İstanbul, 1958 (Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Orhan OKYAY).

Araştırma şu şekilde özetlenebilir:

A) 7-13 yaşlarındaki 1000 (bin) öğrenci üzerinde yapılan klinik araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre, çapraşık dişli çene darlığı, kızlarda daha çok olmak üzere, çocuklarımızın önemli bir kısmında mevcuttur. Bu arada, çapraşıklıkların, yaş ilerledikçe azaldığı da saptandığından, çapraşık dişli çene darlığında spontane iyileşme olabileceği inancına varılmıştır.

B) Klinik araştırmalarla bu spontane iyileşmenin, ne koşullar altında ve ne şekilde meydana geldiğini incelemek amacı ile 65 öğrenciden bir yıl ara ile alınan ikişer alçı model üzerinde mukayeseli incelemeler yapıldı. Bu laboratuvar çalışmaları da, klinik araştırmalardan elde edilen istatistik sonuçları teyit etmektedirler.

Klinik neticeleri teyit eden bu laboratuvar çalışmaları, spontan iyileşmeyi temin eden hadiselerin neler olacağı hakkında da bir etüt yapma olanağını vermiştir. Yapılan incelemelerden sonra tespit edilen ve çoğunun spontane iyileşmede rol oynadığına inanılan hadiseler şöyle özetlenebilir:

1- Diş dizisi ve alveol kavsinin sagittal ve transversal boyutlarını arttıran alveol gelişimi ile ilgili hadiseler.

2- İndifaların tesirleri.

3- Dişlerin münferit hareketleri.

Yazışma adresi: Uzm. Dt. Erdoğan MİRATA
Osmanpaşa Cad. 1/1
Mirata Apt. Lefkoşe
K.K.T.C.

Nurettin GÜNAY: *Pont İndisinin Türk Diş Kavislerine Tatbiki ve Yeni Bir İndis Araştırılması (Doktora tezi)*, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dişhekimliği Okulu Ortodonti Enstitüsü, İstanbul, 1960 (Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Orhan OKYAY).

Tezde; fotoğraf metodu, uzak röntgen resimlerinin tetkik metodlarına değinilen "Ortodontik Teşhis Metotları" bölümüne, Hawyey, Herbst, Gysi, Herber, Gaillard, Benagiano metodlarına göre diş kavisleri çizimlerinin tanıtıldığı "İndis Usulleri ve Diş Genişliğine Dayanarak Kavis Çizme Metotları" bölümüne yer verilmiştir.

"Pont İndisi ve Tatbikatı" bölümünde diş boyutları ile diş kavsi arasındaki ilişkiyi ortaya koyan Pont indisi tanıtılmış ve sonraki bölümde "Pont İndisinin Münakaşası" yapılmıştır. "Linder-Harth İndisi", "Diş-Yüz Oranı ve Diş Kavsi Sagittal Nispetleri Hakkındaki Bilgiler" bölümünde Kantorowicz indisi, Korkhaus indisi, Okyay indisi ve Okyay kesici-azı mesafesi hakkında bilgiler verilmektedir.

"Pont İndisinin Türk Diş Kavislerine Tatbiki ve Metodumuzun İzahı" bölümünde tezin materyali ve metodu anlatılmaktadır. Ülkenin her köşesinden gelmiş Türk bireylerin bulunduğu okul, fabrika, askeri birlik gibi yerlerde toplam 26.800 birey taranmış ve bunlar içinden 16-20 yaş gurubunu temsil eden 600 normal oklüzyonlu birey seçilmiştir. 600 bireyin hepsinin ölçümleri direkt olarak ağızdan yapıldığı gibi 85 bireyin ortodontik modelleri üzerinde ölçümleri de yapılmıştır.

Türk ırkında bulunan indislerin Pont ve Linder-Harth indislerinden daha küçük olduğu görülmüştür. Okyay Diş Kavsi diyagram çizme metodundan yararlanılarak Türk diş kavislerine göre diyagramlar hazırlanmıştır.

Tezin "Netice" bölümünde; Türk ırkı için premolar indisinin 79, molar indisinin 63, kanin indisinin 100, ön uzunluk indisinin 50 olarak bulunduğu bildirilmiştir. Ayrıca kesici tutarının artmasının damak derinliğinde çok az değişiklik yaptığı vurgulanmaktadır. Cinsiyet ayrıcalığı konusunda ise; 165 erkek ve kadın bireyde premolar ve molar indisleri arasında değersiz bir farkla iki cinsin indislerinin birbirlerine eşit olduğu belirtilmektedir.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Nurettin GÜNAY
A.Ü. Dişhekimliği Fakültesi
Ortodonti Anabilim Dalı
Beşevler/ANKARA

Hasip H. ALTINSEL: *Sagittal Sefalometrik Radyografilerde Kullanılan Teşhis Metodlarının Baz Metodu ile Mukayese ve Kritiği (Uzmanlık tezi)*, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dişhekimliği Okulu Ortodonti Enstitüsü, İstanbul, 1961 (Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Orhan OKYAY).

Tahmini sentrik oklüzyon halinde alınan sagittal sefalometrik radyografilerin çizimleri üzerinde yapılan incelemeler Downs, Wylie ve Flower metodlarına göre anomalilerin teşhislerinin baz metoduna göre konulan teşhislerle uygunluk gösterdikleri; anomalilerin teşhislerinde hangi müellifin metodu kullanılırsa kullanılsın

anomalinin cinsi o müellifin metodu kullanılırsa kullanılsın anomalinin cinsi o müellifin kendine has ifadesi ile belirlemektedir. Ortodontik anomalilerin incelenmelerinde Downs Metodu;

- a) Anomalilerin hangi yönde büyüme ve gelişmesini tamamladığı veya tamamlamadığını,
- b) Dişlerin durumunu ve tedavide ön dişlerin ne kadar geri veya ileri hareket ettirilebileceğini,
- c) Diş çekimlerinin ne zaman lüzumlu veya lüzumsuz olduğunu bildirmesi ve tatminkar sonuçlar vermesi bakımından önemli teşhisler vermektedir.

Yazışma adresi: Prof. Dr. İlter UZEL
G.A.T.A.
Dişhekimliği Merkezi
Etlik/ANKARA

Filiz PERKÜN: *ORTODONTİ "Çene-Yüz Ortopedisi" (Profesörlük Takdim tezi)*, İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi, İstanbul, 1963.

Profesörlük takdim tezi bir kitaptır. Ülkemizde o dönemlerde okutulan Ortodonti derslerinin tümünü, bir araya toplayan ilk kitap olmuştur. Normal morfoloji, teşhis ve teşhis vasıtaları, anomaliler, apareyler ve tedavi bölümlerini içerir.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Filiz PERKÜN
Lamartin Cad. No: 22/2
80090 Taksim
İSTANBUL

Ertuğrul ERDOĞAN: *Kök Gelişim Süresinde Ortodontik Kuvvetlerle Yer Değiştiren Dişlerde ve Periodonsiyumda Meydana Gelen Değişiklikler (İhtisas tezi)*, İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi, İstanbul, 1965 (Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Orhan OKYAY).

Araştırma, kök gelişimini tamamlamamış insan ve köpek dişleri üzerinde yapıldı. Bu arada kök gelişimini tamamlamış dişler de kontrol yönünden materyal içine alındı.

Böylece "90" dişin hareketi yapılan bir aygıt yardımıyla eşit aralıklarla aynı standart ölçülerde alınan "300" adet ağız içi radiografileri ile tesbit edildi. İnsan dişleri, ortodontik kuvvetin cinsine, şiddetine ve yenilenme süresine göre, çeşitli guruplara ayrıldı. Uygulanan kuvvetler tarafımızdan yapılmış bir kuvvet ölçeği ile ölçüldü.

Kuvvet uygulanması başlangıcı ile kök kireçlenmesi tamamlandıktan sonra elde edilen iki makro-fotoğraf üzerinde, şeffaf bir kağıda köklerin kopyaları çizildi, bu kopyalar üzerinde köklerde meydana gelen şekil değişimleri geometrik yollardan ölçüldü.

Çalışmalardan elde edilen sonuçlar ayrı bir bölümde belirtildi.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Ertuğrul ERDOĞAN
G.A.T.A.
Dişhekimliği Merkezi
Etlik/ANKARA

Nurettin GÜNAY: *Ağız Dışı Kuvvetlerin; I- Üst çene 6 Yaş Dişleri, II- Alt Çeneye Uygulama Etkileri ve Ankraj Vasıtalarında Yapılan Değişiklikler (Doçentlik Tezi)*, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dişhekimliği Yüksek Okulu Ortodonti Kürsüsü, Ankara, 6.11.1967

Halen işlerliğini koruyan Angle sınıflamasında üst çene 6 yaş dişlerinin yer değiştirmedeği ve oklüz-yonda anahtar diş olarak kullanıldığı fikri Edward H. Angle tarafından ortaya atılmış ise de zamanla kendisi de dahil olmak üzere üst çene 6 yaş dişlerinin de yer değiştirdiği fikri araştırmacılar tarafından doğrulanmıştır. Ortodontide ağız dışı kuvvetlerle yapılan çalışmalar bizi yukarıdaki konuda çalışmaya yönlendirdi. Yaptığımız çalışma sonunda sefalometrik analizle de neticeye vardığımız ölçüler bize üst 6 yaş dişlerini distalize edebilmemiz imkanını doğrulamıştır.

Çalışmamızın devamı olarak sunduğumuz ankraj vasıtalarında yaptığımız pratik ve hasta tarafından uygulanması kolay değişiklikler olmuştur.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Nurettin GÜNAY
Selanik Caddesi 46/2
Kızılay/ANKARA

Nazmi ERTÜRK: *Lateral Uzak Röntgen Resimleri ile Sinus Frontalis'in Gelişimi (Doktora tezi)*, Bonn Üniversitesi Tıp Fakültesi, Bonn, 1967 (Tez Yöneticisi: Prof. Dr. G. KORKHAUS, Prof. Dr. G. MÜLLER).

Tezde, ideal kapanış ve ortodontik anomali gösteren kimselerde uzak röntgen resimleri ve bunların analitik ölçümlerinin değerlendirilmesi yapılmış; frontal

boşluğun gelişmesi, ayrıca frontal boşluk ile Nasion Pozisyonu arasındaki ilişki araştırılmıştır. Giriş kısmında yonu arasındaki ilişki araştırılmıştır. Giriş kısmında frontal boşlukların gelişimi anlatılmış, kafatasının pneumatizasyonu ayrıntılı olarak tarif edilmiş ve frontal sinüslerin teşekkülünün zaman ile ilişkisi belirtilmiştir.

Metrik araştırmalar için dört farklı yaş grubuna bölünmüş toplam 300 denek'in ilk uzak röntgen resimleri materyal olarak kullanılmıştır (Hamburg Kliniğinden 80 ideal vaka ve Bonn'daki Ortodonti Bölümünden deckbiss, distal kapanış, açık kapanış ve progenie gösteren 220 hasta). Ayrıca 48 hastanın bir kaç seneyi kapsayan seri grafileri araştırılmıştır.

Araştırmalar her bir spesifik yaş grubundaki çene-diş anomalileri ve ideal durumlar için 14 farklı soruyu kapsamaktadır. Her bir anomali ve ideal durumdan ve her yaş grubuna ait sonuçlardan ortalama değerler tesbit edilmiştir. Elde edilen değerler değişik kombinasyonlara birbiriyle karşılaştırılmıştır.

Ölçüm sonuçları computer'de değerlendirilmek üzere delikli veri-kartlarına taşınmıştır.

Ölçük şekli ayrı ayrı tartışılmış; ideal vakalar ile anomaliye sahip, yani deckbiss, progenie, distal kapanış, açık kapanışlı kimselerden elde edilen sonuçlar birbiriyle karşılaştırılmış, muhtemel sapmalar statik belirlilikleri açısından kontrol edilmiştir. Saptanan bulgular şöyledir:

1. Frontal sinüsün yükseklik ve derinlikleri ortalama olarak yaşla birlikte bir artış göstermektedir.

2. Genel ortalama frontal boşluğun genişlemesi ideal vakalarda anomali taşıyanlara oranla biraz daha fazladır.

3. Her bir yaş kademesinde yıllarca gözlenen izel vakalara dayanılarak bulunan alan artışı III.'cü kademede I.ci ve II.'ci kademelerdeki artışın % 75 ine, IV.'cü kademede ise % 40'a düşmüştür.

4. Frontal sinüs ideal ve anomali gösteren vakalarda, artan yaş kademesine göre ekseriyetle öne ve yukarıya doğru gelişmektedir.

5. İdeal kapanışa sahip olanlarla anomali grupları arasında değişik morfolojik değerlerin karşılaştırılması bariz farkları göstermemektedir.

6. STU ve STH'nın belirgin değişmezliği karşısında, diğer noktalar (STO, STV, STN) hem frontal hem de kranial'e doğru varyasyonlar arz etmektedir.

7. STH noktası nisbeten sabit bir büyüme temposu gösterdiğine göre N-SPH' mesafesinin öne doğru geliş-

mi ancak alın boşluğunun büyüklüğündeki artışla açıklanabilmektedir.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Nazmi ERTÜRK
Cumhuriyet Bulvarı 182/1
İZMİR

Hasip ALTINSEL: *Angle'in I. ve II. Sınıf Çapraşık Dişli Malocclusion Vak'alarında Çekimli veya Çekimsiz Tedavi Endikasyonları ve Usulleri (Doçentlik tezi)*, Gülhane Askeri Tıp Akademisi Ortodonti Seksiyonu, Ankara, 1968.

Angle I. ve II. sınıf çapraşık dişli maloklüzyon gösteren vak'alarda çekim endikasyonu için yeni bir teşhis usulünün araştırıldığı bu tezde şu sonuçlara varılmaktadır:

1— Angle I. ve II. sınıf çapraşık dişli 30 vakanın yaklaşık sagittal sentrik sefalometrik radiograflerinin çizimleri üzerinde alt ve üst çene kaideleri arası açının 1.5 ± 0.5 derece, kranial kaide ile alt çene düzlemi arası açının 54 ± 18 derece ve alt çene sol orta keserlerin alt çene düzlemleri ile açılarının 92 ± 16 derece olduğu bulunmuş.

2— Angle I. sınıf normal oklüzyonlu 15 bireyde yapılan ölçümler alt ve üst çene kaide kemikleri arasındaki açı farklarının 50 ± 10 derece, alt sol orta keserlerin alt çene düzlemi açılarının 90 ± 4 derece olduğunu göstermiştir.

3— Angle I. ve II. sınıf çapraşık dişli 30 maloklüzyon vak'asında yapılan çizimler üzerinde Tweed, Margolis, Steiner, Ricketts ve yazarın kullandığı metodlarla araştırma sonunda çekimli, çekimsiz vak'a yüzdeleri bulunmuş ve yazarın çekimli ve çekimsiz vak'a yüzdeleriyle diğer araştırmacıların yüzdeleri arasında uygunluk yüzdeleri saptanmıştır. Bunlara göre yazarın çekimli vak'a yüzdesi % 70 çekimsiz vak'a yüzdesi % 30 dur. Çekimli vak'alarda yazarın değişik araştırmacılara uygunluk yüzdeleri; Tweed ile % 72, Margolis ile % 91, Downs ile % 95, Steiner ile % 87, Ricketti ile % 91. Çekimsiz vak'alarda uygunluk yüzdeleri ise; Tweed ile % 11, Margolis ile % 77, Downs ile % 88, Steiner ile % 66, Ricketts ile % 79.

4— Elde edilen sonuçlara göre; çapraşık dişli maloklüzyon vak'alarında yetersiz olan kaide kemiği ortodontik aygıtlarla kamçılanarak yeterli duruma getirilemez ve bu nedenle tedavi endikasyonu çekimlidir. Örneğin; a) Angle I. sınıf çapraşık dişli maloklüzyon

vak'alarında 4 ± 4 no.lu dişlerin, b) Angle II. sınıf çapraşık dişli maloklüzyon vak'alarında 4 ± 4 ve 5 - 5 no.lu dişlerin, c) angle II. sınıf çapraşık dişli maloklüzyon vak'alarında alt çene molar dişlerinin distalize edilmesi isteniyorsa, duruma göre ya 4 - 4 veya 5 - 5 no.lu dişlerin çekimi endikedir, d) Angle I. sınıf çapraşık dişli maloklüzyon vak'alarında kaninler dahil normal oklüzyon var ise, o zaman kavisleri genişletmeden anterior segmentteki bazı dişlerin çekimleri ile çapraşıklığın düzeltilerek yüzde fonksiyonel denge ve düzeni sağlamanın mümkün olacağı düşünülmekte ve uygulanmaktadır.

Yazışma adresi: Prof. Dr. İltiz UZEL
G.A.T.A. Dişhekimliği Merkezi
Etlik/ANKARA

Ümit GAZİLERLİ: *Bilek Gelişimi ile Fena Kapanışlar Arasındaki Münasebetler (Doktora tezi)*, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dişhekimliği Yüksek Okulu, Ankara, 1971 (Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Nurettin GÜNAY).

Ortodontik anomali göstermeyen 23 erkek ve 24 kız ile, ortodontik anomali gösteren 26 erkek ve 40 kız çocuğuna ait sefalometrik filmlerle el ve bilek grafileri bu araştırmada kullanıldı. Her iki grubun el-bilek grafileri Greulich-Pyle atlasına göre ayrı ayrı kemik yaşının ileri, eşit ve geri olduğu gruplar şeklinde ayrıldı.

Ortodontik anomali gösteren bireylerde, kemik yaşının kronolojik yaşa göre geri, eşit ve ileri olduğu gruplar arası ilişki X^2 testi ile araştırıldığında, gruplar arası farkın önemli olduğu, bilek yaşının kronolojik yaşa göre geri olduğu grubun en yüksek düzeyi gösterdiği görüldü.

Yukardaki araştırma ortodontik anomali göstermeyen bireylere de aynı şekilde uygulandı ve gruplar arası farkın aynı şekilde önemli olduğu saptandı.

Bu bulguların sonucu olarak, bireylerin çoğunluğunun Greulich-Pyle atlasına göre bilek yaşlarının zaten geri olduğu bir popülasyondan gelme ortodontik anomalili bireylerin çoğunluğunda bilek yaşının geri olabileceği düşünüldü.

Muhtemelen el-bilek atlasının değişik bir popülasyona uygulanmasından doğan bu farkı gidermek amacıyla, anomalili ve anomalisiz grupların bilek yaşları

nın kronolojik yaşa göre geri, eşit ve ileri olduğu gruplar arasındaki iskeletsel ilişki sefalometrik yönden incelendi. Gruplar arası ilişkinin biyometrik yönden önemsiz olduğu saptandı. Aynı inceleme dişsel ölçümlere de uygulandı ve kemik yaşının kronolojik yaşa göre geri, eşit ve ileri olduğu gruplar arasında önemsiz bir ilişki bulundu.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Ümit GAZİLERLİ
Üniversite Postanesi
P.K. 45
ERZURUM

Nazmi ERTÜRK: *Dilin Patolojik Olmayan Boyutsal Değişiklikleri ve Bunun Diş Kavsi Morfolojisi ile İlgileri (Doçentlik tezi)*, E.Ü. Diş Hek. Fak. Ortodonti Anabilim Dalı, İzmir, 1972

Değişik yaşlarda 37 si ortodontik anomali göstermeyen, 119 u çeşitli ortodontik anomali gösteren vakalar ile 20 genel anestezi altında ve 20 kadavrada olmak üzere 196 vakada dilin boyutları incelendi. Bu boyutsal değerler ile diş kavsi morfolojisi arasındaki ilgi araştırıldı. Dilin boyutlarında yapılan değişiklikler sonucu diş kavislerinde olumlu yönde beklenen düzeltiler gözlemlendi. Elde edilen sonuçlar şunlardır.

1— Dil boyutlarının istatistiki değerlendirilmesinde:

a) Dil kitlesinin büyüklüğü ve şekli, diğer başka organlarda rastlanmayacak kadar çok değişiklik gösterdi.

b) Normal diş dizisine sahip kimselerde dil boyutları ile çeşitli ortodontik anomalilerdeki dil boyutlarının azda olsa farklı olduğu görüldü.

c) Normale oranla alt çene prognatili vakalarda, dil uzunluğunda beansta ise dil genişliğinde belirli farklar görüldü.

d) Canlılarda, genel anestezi altında ve kadvralarda dil boyutları için saptanan değerler, istatistiksel olarak büyük farklar göstermemesine karşılık en sıhhatli ölçülerin kadvralardan elde edilebileceği kanısına varıldı.

2— Dilin boyutsal değerleri ile diş dizilerinin morfolojisi arasında ilişkide:

a) Dil uzunluğu ile diş kavsi uzunluğu ve dil genişliği ile diş kavsi genişliği arasında yakın bir ilgi istatistiki olarak bulundu.

b) Dil kitlesinin ve cavum oristeki yerinin, diş dizilerinin şekline ve kapanışa etkili olduğu görüldü.

c) Aşırı büyük dil örtülü kapanışta bialveoler protrusion'a; ön bölgedeki kapanış yada frontal dişlerin sürme zamanında dilin fonksiyonu fazla ise alt çene prognatisine; frontal dişler arasında yer bulmuş ve dili bu arada tutma alışkanlığı eklenmişse beansa neden olur.

d) Dilin büyüklüğüne bağlı anomalilerde diş dizisi darlığı bulunmadı.

e) Alt çene prognatisinde dil daha büyüktü.

f) Dil gelişmemişse, diş dizilerinde etkilenmekte, mikrognathie ve aşırı diş dizesi darlıkları ortaya çıkmaktadır.

3— Dil büyüklüğüne bağlı olan anomalilerde gerek dili küçültme ve gerekse dil fonksiyonunu arttıran cerrahi müdahaleler sonunda anomalilerin kendiliğinden düzelmeye başladığı saptandı.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Nazmi ERTÜRK
E.Ü. Dişhekimliği Fakültesi
Ortodonti Anabilim Dalı
Bornova/İZMİR

Türköz UĞUR: *Üst Kesici Dişlerin Eğimini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi (Doçentlik tezi)*, İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi. İstanbul, 1972.

Üst kesici dişlerin eğimlerini etkileyen faktörlerin incelenmesi, 78 kusursuz ve normal kapanışlı vakanın ortodontik modelleri ve uzak röntgen resimleri üzerinde yapılmıştır. Yaşları 18—27 arasında değişen vakaların 56 sı erkek, 22 si kızdır.

Araştırmanın yöntemi, üst kesici dişlerin eğimleriyle diş büyüklükleri, kavis boyutları ve iskelet tipini gösteren açıların meydana getirdikleri değişken seriler arasındaki korelasyonun incelenmesidir. Bu değişken serilerini elde etmek için ortodontik modellerden:

- Üst diş kavsindeki 8/8 hariç bütün dişlerin en büyük mezio-distal çap toplamı.
- Köpek dişleri arası uzaklık,
- Azılar arası uzaklık,
- Kesici-azı arası uzaklık (sağ)

Uzak röntgen resimlerinden yapılan açısal ölçmeler şunlardır:

- S-N düzlemi — 1 açısı
- F-H düzlemi 1 açısı
- ANS, PNS düzlemi 1 açısı
- Go-Gn-S-N açısı
- A-N-B açısı
- N-A-Pog açısı

Sonuç olarak Go-Gn-S-N açısı ile S-N-1 açısı arasında hafif derecede negatif bir korelasyon, aynı açı ile

diğer eğim açıları (F-H-1, ANS- PNS-1) arasında ise korelasyon yoktur. Yine üst kesici eğim açılarıyla A-N-B arasında çeşitli derecelerde hafif bir korelasyon bulunmuştur. Bu korelasyonun her üç açıyla da bulunması, kesici dişlerin eğimleriyle alt ve üst çenelerin bazal kavislerinin ön-arka yöndeki uyumsuzlukları arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Ortodontik tanı ve tedavide, yüz iskeletinin diğer değişkenlerini dikkate almadan üst kesici dişlerin konumlarına getirilmeyeceği kanısına varılmıştır.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Türköz UĞUR
İ.Ü. Dişhekimliği Fakültesi
Ortodonti Anabilim Dalı Başkanı
Çapa — İSTANBUL

Oktay ÜNER: *Altı Yaş Dişinin İndifandan Sonra Çenelerdeki Sagital ve Yatay Yön Değişiklikler (Doktora tezi)*, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dişhekimliği Yüksek Okulu, Ankara, 1972 (Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Nurettin GÜNAY).

Sekseni kız, 78 i erkek olmak üzere toplam 158 bireyde altı yaşından sonra çenelerdeki sagital ve yatay yön değişiklikler incelendi.

Bu çalışmada direkt ölçme, röntgenografik sefalometrik ve istatistiki metodlardan yararlanıldı.

Birer sene aralıklarla üç senede üç defa uygulanan bu metodlarla kız ve erkeklerde ayrı ayrı olmak üzere yatay yönde küçük ve büyük azılar arası genişlikleri; sagital yönde de ön uzunluk, arka uzunluk ile alt ve üst çene uzunluklarının değerleri, bunların ortalamaları ve yıllık ortalamalar arasındaki farkların önemli olup olmadıkları tesbit edildi.

Kızlarda:

- 1— Dokuz-14 yaşlar arasında küçük azılar bölgesinde;
- 2— Sekiz yaşından 14 yaşına kadar arka uzunluk değerlerinde;
- 3— Yedi-13 yaşlar arasında da üst çenenin sagital yöndeki uzunluğunda önemli değişikliklerin olduğu bulundu.

Erkeklerde yapılan incelemelerde ise 7—11 yaşlar arasında yalnızca arka uzunluk değerlerindeki değişikliğin önemli olduğu bulundu.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Oktay ÜNER
G.Ü. Dişhekimliği Fakültesi
8. Cad. 84. Sok. No:4
Emek/ANKARA

Mirzen ARAT: *Klas 1, Klas II Vak'alarında İntraoral Kuvvetler Tatbikinde Alt Çenenin Sefalometrik Tetkiki (Doktora tezi)*, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dişhekimliği Yüksek Okulu, Ankara, 1972 (Tez Yöneticisi Doç. Dr. Nurettin GÜNAY).

A.Ü. Tıp Fak. Dişhekimliği Yüksek Okulu Ortodonti Bölümü Polikliniğinde tedavi gören 41 Klas 1, 18 Klas II Div 1 anomalili vak'adan 7 Klas 1 ve 14 Klas II Div 1 çekimli vak'a tez ile ilgili görülerek çalışmaya alınmıştır.

Klas 1 vak'aların tamamı kızlardan, Klas II vak'alarının ise 11'i kız 3'ü ise erkek çocuklardan oluşmuştur. Bireylerin yaş sınırları 11 yaş 6 ay ile 18 yaş 0 ay arasında değişmektedir.

Tüm bireylerden 150 cm. film fokus uzaklığında elde edilen sefalometrik filmlerde açısal ve boyutsal ölçümler yapıldı.

Klas II intermaksiller elastiklerin etkisiyle sefalometrik ölçümlerde ortaya çıkan değişiklikler "t" önem testi ile araştırıldı. Uygulanan istatistik yöntem sonunda bu ölçümlerde kayda değer bir farklılık saptanmadı.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Mirzen ARAT
Refik Belendir Sok. 111-18
Y. Ayrancı/ANKARA

Türker SANDALLI: *Alt Ön Dişlerdeki Çapraşıklık ile Bu Bölgedeki Periodontal Durum Arasındaki İlişki (Doktora tezi)*, İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi İstanbul, 1972 (Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Orhan OKYAY).

Çapraşıklık ve periodontal değerlendirme işlemleri, 19-27 yaşları arasındaki 50 ortodonti hastası, ve 20-58 yaşları arasındaki 50 tedavi kliniği hastasının alt diş kavislerinin ön bölgeleri üzerinde yapıldı. Periodontal değerlendirmeler için gingival indeks, cep derinliği ve gingival kontur indeksleri kullanıldı. Diş çapraşıklığı ise çapraşıklık ve değme noktası indekleri ile değerlendirildi.

Alt diş kavisinin ön bölgesi bir bütün olarak ele alındığında, çocuk ve yetişkin gruplarında çapraşıklıkla periodontal durumlar arasında gayet yüksek bir ilişki bulunduğu halde, bu talebe grubunda bulunamadı. Bununla beraber değme noktaları tek tek tahlil edildiğinde, değme noktaların gingival kontur, gingival ve cep

derinliği indeksleri arasında her üç grupta da istatistik olarak ileri derecede mánalı bir ilişki bulundu. Değme noktası düzensizliğinin gingival indeks üzerine olan etkisinin gingival kontur üzerine olan etkisinden dolayı indirekt bir etki olduğu gösterildi. Hem değme noktası düzensizliğinin ve hem de anormal gingiva konturun artmış cep derinliği üzerinde etkileri olduğu bulundu. Bu etkilerin ağız bakımının iyi olduğu durumlarda daha az olduğunu gösteren bulgulara rastlandı.

Diş çapraşıklığının hiç olmazsa alt diş kavsinin ön bölgesinde periodontal durumlar üzerine dolaylı etkileri olduğunu söylemek yerinde olur. Bundan dolayı, böyle çapraşıklıkların ortodontik tedavi ile düzeltilmeleri periodontal sağlık bakımından zorunludur.

Yazışma adresi: Doç. Dr. Türker SANDALLI
M.Ü. Dişhekimliği Fakültesi
Ortodonti Anabilim Dalı
Büyük Çiftlik Sok. No: 6
Nişantaşı/İSTANBUL

Emel GÜMÜŞBAYKAL: *Frenulum Diastemasının Etyolojisi ve Tedavi Endikasyonları (Doktora tezi)*, A.Ü. Dişhekimliği Fakültesi Ortodonti Bölümü, Ankara, 1972 (tez yöneticisi: Doç. Dr. Nurettin GÜNAY).

Tezin özeti şu anahatlar altında verilebilir:

1- Üst labial frenilum ağız boşluğunun normal bir striktürü olup, organizmanın diğer yapıları gibi gerek boyutlarının gerekse kitlesinin normal hudutlar dahilinde bazı değişiklikler göstermesi beklenir. Normal frenilumun embriyolojik histolojik ve anatomik özellikleri tanımlanmış bulunmaktadır.

2- Anormal üst lobial frenilumun histolojik ve anatomik özellikleri tarif edilmiştir. Anormal frenuma çok nadir hallerde rastlanması beklenmelidir. Bu sebepten teşhisi koymadan önce çok dikkatli olmak frenumun genişlemiş ve hipertrofik oluşundan onu anormal olarak kabul etmemek veya tesadüfen orta hat diasteması bulunması halinde freniluma anormal teşhisi koymak gerekir.

3- Üst labial frenulum ile orta hat diasteması az çok farklı olaylar olarak kabul edilmelidir. Gerçek bir frenilum diasteması diyebilmek için diastemayı meydana getirebilecek diğer faktörlerden ayırıcı teşhis yapılması gerekir.

4- Orta hat siteması normal veya gelişimle ilgili bir durumdur ki ekseriya dişlerin çene kretindeki po-

zisyona kaninlerin çıkışı yönüne santral keserlerin çıkışı esnasında premaksillanın büyüme derecesine bağlıdır. Bundan dolayı hastanın yaşı ve dental gelişimi dikate alınmalıdır.

5— Frenilum sadece diastemanın mevcudiyetinde bir problem kabul edildiğinde diastemayı kapamak eğiliminde olan doğal güçlerin etkisini beklemek gerekir.

6— Önceleri üst labial frenilum orta hat diastemasının bir sebebi olarak kabul ediliyordu. Bundan dolayı frenektomi tavsiye edilip bu işlem için çeşitli metotlar bulunmuştu. Fakat bu gün yapılan frenektomilerin sayısı nisbeten azdır ve bir çok ortodontistler orta hat diastemasını frenektomi yapmaksızın ortodontik usullerle tedavi etmektedirler. Fakat anormal bir frenilum mevcutsa operasyon ortodontik tedavi ile birlikte diastemanın kapanmasını kolaylaştırmak veya residivi önlemek için bazen de doğal güçleri takviye etmek amacı ile uygulanmalıdır.

7— Değişik frenektomi ve ortodontik tedavi metotları mevcuttur. Fakat bunları uygulama zamanını iyi tayin etmek ve en rasyonel tedavi metodunu bulmak, hekimin bu husustaki klinik görüşünü ve tecrübesini gerektirir.

Yazışma adresi: Dr. Emel GÜMÜŞBAYKAL
Tuna Cad. Bayındır Sk. No. 11/4
Yenişehir/ANKARA

Ertuğrul ERDOĞAN: *Sürekli Dişlenme Döneminde Üst Orta Kesici ve Birinci Büyük Azı Dişlerinin Eğim ve Konumlarının, Gelişimlerini Tamamlamış Normal Kapanış Gösteren Vakalar ile Karşılaştırılması (Doçentlik tezi)*, Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Ankara, 1973

Bu araştırmanın amacı, ortodonti'de teşhis ve tedavi yönünden çok büyük bir önem taşıyan üst orta kesici ve birinci büyük azıların eğim ve konumlarının karma ve sürekli dişlenme dönemlerinde karşılaştırılmasıdır.

Üst orta kesici ve birinci büyük azı dişlerinin eğim ve konumları, gelişimlerini tamamlamış ideal kapanış gösteren 38 olgu ile, karma dişlenme döneminde normal kapanış gösteren 15 olguda; FH, Y ve Na-Pg düzlemlerine göre bulunmuştur.

Her iki grupta elde edilen değerlerin harmonik ortalamaları ve standart sapmaları istatistik formüllerle aşağıda gösterildiği gibi hesaplanmıştır;

Birinci grup için bulunan değerler:

$a = 104^\circ (\pm 7^\circ)$	$a = 58 \text{ mm. } (\pm 3 \text{ mm.})$
$B = 83^\circ (\pm 7^\circ)$	$b = 53 \text{ mm. } (\pm 3 \text{ mm.})$
$Y = 19^\circ (\pm 6^\circ)$	$c = 29 \text{ mm. } (\pm 2,5 \text{ mm.})$
$Q = 63^\circ (\pm 4^\circ)$	$d = 4 \text{ mm. } (\pm 2,5 \text{ mm.})$

İkinci grup için bulunan değerler:

$a = 104^\circ (\pm 13^\circ)$	$a = 45 \text{ mm. } (\pm 5 \text{ mm.})$
$B = 70^\circ (\pm 7^\circ)$	$b = 40 \text{ mm. } (\pm 4 \text{ mm.})$
$Y = 23^\circ (\pm 6^\circ)$	$c = 25 \text{ mm. } (\pm 2,5 \text{ mm.})$
$Q = 64^\circ (\pm 5^\circ)$	$d = 0.1 \text{ mm. } (\pm 1 \text{ mm.})$

Her iki gruba ait yukarıdaki değerler birbirleriyle karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak, her iki grupta, üst orta kesici ve birinci büyük azıların eğimlerinin FH, Y ve Na-Pg düzlemlerine göre küçük oranlarda, bu dişlerin konumlarındaki değişimlerin ise aynı düzlemlere göre büyük oranlarda farklılıklar gösterdikleri saptanmıştır.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Ertuğrul ERDOĞAN
Gülhane Askeri Tıp Akademisi
Etlik/ANKARA

Nurettin GÜNAY: *6—18 Yaşlar Arasındaki Kız ve Erkek Çocuklarda Kronolojik Yaş-Kemik Yaşı İlişkileri (Profesörlük Takdim Tezi)*, Ankara Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Diş, Çene ve Ortopedisi Kürsüsü, Ankara 1974.

A.Ü. Dişhekimliği Fakültesi Bülteni, 1 (1): Supp.1, 1973 de yayınlanan bu takdim tezinde; Ortodontik bozuklukların giderilmesinin, çocuğun fizyolojik gelişimiyle ilgili olması nedeniyle gelişimi en doğru tayin edecek kemik yaşının ırksal ve bölgesel nedenlerle değişim gösterdiğine değinilmekte ve Ankara'nın bir bölgesindeki çocuklarda kemik yaşları incelenmektedir.

Bu amaç için 6—18 yaşlar arasında normal gelişim gösteren 287 erkek, 324 kız çocuğa ait toplam 611 çocuğun el ve bilek radyografileri çekilmiş ve Greulich-Pyle atlasına göre değerlendirilmiştir. Her yaş grubuna ait kız ve erkek çocuklardaki kronolojik yaş-kemik yaşı sapması değişik ülkeler ve bölgeler çocuklarındaki bulgularla karşılaştırılmış ayrıca Greulich-Pyle atlasına göre olan bu sapmaların biyometrik olarak önem düzeyleri incelenmiştir.

Bulgular bu bölge erkek çocuklarının tüm yaş seviyelerinde Greulich-Pyle atlasından geri durumda olduğunu; biyometrik sonuçların 15-18 yaşlar arasında atlasın kullanılmasında önemli bir sakınca olmadığını ancak 6-15 yaşlar arasında atlardan yararlanmada dikkat edilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Nurettin GÜNAY
A.Ü. Dişhekimliği Fakültesi
Ortodonti Anabilim Dalı
Beşevler/ANKARA

Mustafa ÜLGEN: *Overbite-Korrelationen Zwischen Dentalen und Skelettalen Faktoren des Gesichtsschädels (Doktora tezi)*, Zürich Üniversitesi 1974 (Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Paul Walter STÖCKLI).

Tezin amacı, Overbite'ı etkileyen 24 dişsel ve iskeletsel faktörün overbite ile korrelasyonlarını ve ayrıca bu faktörlerin kendi aralarındaki korrelasyonlarını incelemektir. Araştırma materyalini, yaşları 8.5 ile 11,5 yıl arasında bulunan, hiçbir ortodontik sınıflama yapılmaksızın, tesadüfen seçilmiş okul çocuklarının ortodontik model ve uzak röntgen resimleri oluşturmaktadır. Ortodontik tedavi gören ve daimi diş çekimi yapılan çocuklar ayrıldıktan sonra kalan materyal 119 erkek, 79 kız toplam 198 çocuktan oluşmakta olup, ortalama yaş 10,24 yıldır. Araştırmada 290 adet korrelasyon katsayısı ile bunların % 95'lik güvenlik sınırları hesap edilmiştir.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Mustafa ÜLGEN
Poyracık Sk. 45/6
Nişantaşı/İSTANBUL

Erdal IŞIKSAL: *Alt Çene Prognatilerinde Sella Turcica ile Mandibula Arasındaki İlişkilerin Uzak Röntgen Resimleri ile İncelenmesi (Doktora tezi)*, Ege Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Ortodonti Anabilim Dalı, İzmir, 1974 (Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Nazmi ERTÜRK).

Araştırma anomali yönünden hiçbir anomali göstermeyen, köpek dişleri ve birinci büyük azılar bölgesinde normal kapanış olan bireylerle (I. küme), yalancı alt çene prognati (II. küme) ve hakiki alt çene prognati (III. küme) anomalisi bulunan bireylerde yapılmıştır.

70 Kadın, 70 erkek 140 normal kapanışlı, 15 kadın 15 erkek 30 yalancı ve 16 kadın, 17 erkek 33 hakiki alt çene prognati anomalisi gösteren bireylerin sefalometrik filmleri çekildi. Elde edilen her bir uzak röntgen profil filminde, Sella turcicanın kemiksel sınırları, asetat kağıdına, metodumuz çerçevesinde çizildi. Asetat kağıdına çizilen Sella turcicanın görünümündeki çevresel sınırlar, şeffaf milimetrik kağıdın santimetre karelerini gösteren kalın çizgilerinden biri Sella turcica üst çizgisine superpoze edilerek milimetrik kağıda kopya edildi. Milimetre kareler toplanarak değerlendirilen Sella turcica alan ölçümünün planimetre aleti ile kontrolleri yapıldı.

Aynı filmlerden pinholes teknik vasıtası ile 16 boyutsal ölçüm metrik olarak değerlendirildi. Yapılan alan ve boyutsal ölçümlerde, her üç küme de kadınlarla erkekler arasında bir ilginin var olup olmadığı istatistiksel olarak araştırıldı.

Çalışmada şu sonuçlar çıkarıldı.

— Genellikle kadınların yüz yüksekliği erkeklerinden daha kısa, mandibula kadınlarda daha küçük, Sella turcica alan ve uzunluk ortalama ölçümlerinin ise normal kapanışlı, yalancı ve hakiki alt çene prognatili kadın bireylerde daha büyük olduğu görüldü.

— Normal kapanışlı, yalancı ve hakiki alt çene prognatili kümelerde, erkeklerde Sella turcica derinliği ile alt yüz yüksekliği kadın bireylerde ise ön kafa kaidesi ile ramus genişliğinde bir ilginin var olduğu saptandı.

Yazışma adresi: Doç. Dr. Erdal IŞIKSAL
E.Ü. Dişhekimliği Fakültesi
Ortodonti Anabilim Dalı
Bornova/İZMİR

Ufuk MERCAN: *Angle I., II. ve III. Sınıf Vakalarda ANB ve SN-Go Gn Açıları Değerlerinin Değişimi ve Nötr Kapanışlı Vakalarda Türk Toplumuna ait Ortalama Değerlerin Tesbiti (Doktora tezi)*, İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Çene Ortopedi Kürsüsü, 1974 (Tez Yöneticisi, Prof. Dr. Filiz PERKÜN).

Araştırmalarımızda saptadığımız sonuçları her iki açı gurubu için ayrı ayrı değerlendirmek gerekirse: A- ANB açısına ait sonuçlarımızı aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz. 1- Türk toplumuna ait ANB açısı değerini Northwestern analizinde kullanılan açı değeri ile, ayrıca Björk'ün İsveç'te yapmış olduğu araştırmada

bulduğu ANB değeri ile karşılaştırdığımızda, aralarında anlamlı olmayan bir farklılık bulduk. 2— İngiliz toplumu için belirlenen alt ve üst bazal kavisler arasındaki farkın, Türk toplumunda saptadığımız aynı konudaki değerden daha fazla olduğunu müşahade ettik. 3— Normal vakalar için cins ayrımının gerekip gerekmediği hususunda yapılan incelemede arada anlamlı bir farklılığın olmadığını saptadık. 4— Normal gurupla anomali gösteren 4 gurubu kıyasladığımızda sırası ile şu sonuçları elde ettik: a) Normal gurupla I. sınıf anomali gurubu arasındaki anlamlı olmayan bir farkın olduğu, b) Normal gurupla II. sınıf I. bölüm, II. sınıf 2. bölüm ve III. sınıf anomali gurupları arasında ise "çok ileri derecede anlamlı" bir farkın bulunduğu görülmüştür. Bu durumda normal gurupla en az fark gösteren gurup olarak I. sınıf anomali gurubunu söyleyebiliriz. 5) Normal gurubun ANB açısı değerini I. sınıf iskelet tipi olarak kabul edip, diğer anomali guruplarının ANB açısı değerlerini buna göre sınıflandırdığımızda bulduğumuz sonuçları aşağıdaki gibi ifade edebiliriz: a) I. sınıf anomali gurubunda saptadığımız ANB açısı değerinin iskeletsel I. sınıf bir durum gösterdiği, b) II. sınıf I. bölüm anomali gurubu ile II. sınıf 2. bölüm anomali guruplarında II. sınıf iskelet tipi bulunduğu, c) III. sınıf anomali gurubunda ise III. sınıf iskeletsel kapanışa rastlandığı görülmüştür. 6) Anomali gösteren gurupların birbirleri ile kıyaslanmalarında ise sırası ile şu sonuçları elde etmiş bulunuyoruz: a) I. sınıf anomali gurubu ile II. sınıf I. bölüm ve III. sınıf anomali gurupları arasındaki farkın "çok ileri derecede anlamlı" olduğunu, b) I. sınıf anomali gurubu ile II. sınıf 2. bölüm anomali guruplarının karşılaştırılmasında aradaki farkın "ileri derecede anlamlı" olduğu, c) II. sınıf I. bölüm ile II. sınıf 2. bölüm anomali gurupları arasında anlamlı olmayan bir farkın bulunduğunu, d) II. sınıf I. bölüm ve III. sınıf anomali guruplarının karşılaştırılmasında ise "çok ileri derecede anlamlı" bir farkın bulunduğunu, e) II. sınıf 2. bölüm ile III. sınıf anomali guruplarının karşılaştırılmasında "çok ileri derecede anlamlı" bir farkın bulunduğunu saptamış bulunuyoruz. 7) Normal guruba ait ANB açısı değerlerini hemen hemen aynı gurupta GÜRSOY, N. UĞUR, T. GÜRSOY. S.'in bulmuş oldukları değerlerle karşılaştırdığımızda arada anlamlı bir farklılığın olmadığını saptamış bulunuyoruz. 8) Ayrıca anomali gösteren vakalarda cins ayrımına gerek olmadığı sonucuna da varmış bulunmaktayız.

B- İkinci inceleme açımız olan SN-Go Gn açısına ait bulduğumuz sonuçları aşağıdaki şekilde toplayabiliriz. 1— SN-Go Gn açısı bakımından normal gurupta cins ayrımının gerekmediği sonucuna varılmıştır. 2— Genellikle anomali guruplarında da cins ayrımına gerek

olmadığını görmüş bulunuyoruz. 3— Normal vakaların anomali gösteren vakalarla karşılaştırılmalarında da II. sınıf 2. bölüm anomali gurubu hariç diğer guruplar ile aralarındaki farkın "çok ileri derecede anlamlı" olduğu sonucuna varılmıştır. 4— Türk toplumuna ait normal vakalarla Northwestern analizinde kullanılan vakalardan elde edilen SN-Go Gn açısına ait norm değerlerinin karşılaştırılmasında da arada anlamlı olmayan bir farklılığın olduğunu saptamış bulunmaktayız. 5— Ayrıca anomali gösteren vakaların karşılaştırılmalarında da sırası ile şu sonuçları bulduk. a) I. sınıf ile II. sınıf I. bölüm anomali guruplarının karşılaştırılmalarında aradaki fark anlamsızdır. b) I. sınıf ile II. sınıf 2. bölüm anomali gurubunun karşılaştırılmasında aradaki farkın "ileri derecede anlamlı" olduğu görülmüştür. c) I. sınıf ile III. sınıf anomali guruplarında ise aradaki farkın anlamlı olmadığı saptanmıştır. d) II. sınıf I. bölüm ve II. sınıf 2. bölüm anomali gurupları arasında "ileri derecede anlamlı" bir farkın bulunduğu, e) II. sınıf I. bölüm ve III. sınıf anomali gurupları arasında anlamlı olmayan bir farklılığın varlığı sonucuna ulaşılmıştır. f) II. sınıf 2. bölüm ve III. sınıf anomali gurupları arasında "çok ileri derecede anlamlı" bir farkın olduğu saptanmıştır. 6— GÜRSOY, N., UĞUR, T. ve GÜRSOY, S.'un normal kapanış gösteren şahıslar üzerinde yaptıkları ölçmelerde SN-Go Gn açısı için buldukları değerlerle bizim hemen hemen aynı gurupta yaptığımız ölçmelerden elde ettiğimiz SN-Go Gn açısı değerlerini kıyasladığımızda arada anlamlı olmayan bir farkın olduğunu görmekteyiz. 7— Normal gurubun SN-Go Gn açısı değerine göre diğer gurupların SN-Go Gn açısı değerlerini sınıflandırdığımızda bulduğumuz sonuçları da şu şekilde ifade edebiliriz.

- a) I. sınıf anomali gurubunda çoğunlukla "iskeletsel açık kapanış" durumu görüldüğü,
- b) II. sınıf 1. bölüm anomali grubunda da çoğunlukla "iskeletsel açık kapanış" durumuna rastlandığı,
- c) II. sınıf 2. bölüm anomali gurubunda ise normal gurubun değerlerine yakın değerlerin daha çok olduğu,
- d) III. sınıf anomali gurubunda da "iskeletsel açık kapanış" durumunda daha çok rastlandığı görülmüştür.

Bu durumda normal gurubumuzla ez fazla yakınlık gösteren anomali gurubunun II. sınıf 2. bölüm anomali gurubu olduğunu söyleyebiliriz.

Yazışma adresi: Uzm. Dt. Ufuk MERCAN
P.K. 796
Lefkoşe/KIBRIS

Sinan ÇETİNDAG: *Sutura Palatina Media'nın Mekanik Kuvvetlerle Açılması ve Meydana Gelen Değişikliklerin İncelenmesi (Doktora tezi)*, E.Ü. Diş.Hek. Fak. Ortodonti Anabilim Dalı, İzmir, 1974 (Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Nazmi ERTÜRK).

Bu çalışma üst çene darlığı vakalarının tedavisi için öngörülen sutura palatina media'yı genişletme işleminin çeşitli yöntemlerini incelemek amacı ile yapılmıştır.

Araştırmada 4 kız, 3 erkek olmak üzere üst çene darlığı gösteren 7 hastaya damak genişletme işlemi uygulanmış, tedavi öncesi aktif tedavi sırası ve tedavi sonrası elde edilen klinik ve radyolojik bulgular incelenmiştir.

Ulaşılmak istenen amaç yönünden büyük farklılık göstermemesine rağmen sabit oluşu ve aralıklı kuvvetler iletilmesi nedeni ile işlem sırasında Haas'ın geliştirdiği tipteki aygıtın kullanımı tercih edilmiştir.

Saptanan bulgulardan üst çene darlığına bağlı vakalarda genişletme işleminin dental ve fizyolojik yönden olumlu sonuçlar meydana getiren bir tedavi şekli olduğu anlaşılmıştır. İstenmeyen durumların meydana gelişinin azlığı ve uygulamanın ağrısız nitelikte olması klinik yönden memnun edici öğeler olmuştur.

Yazışma adresi: Dr. Sinan ÇETİNDAG
1441. Sokak No: 2/31
Alsancak/İZMİR

Oktay ÜNER: *Angle I. Sınıf, II. Sınıf 1. Bölüm, II. Sınıf 2. Bölüm ve III. Sınıf Anomalilerde Yüz İskelet Yapısı (Doçentlik tezi)*, Ankara Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Ankara, 1976.

Kronolojik yaşları 8.00–21.75 yıl arasında olan; I. sınıf anomalili 67 erkek, 101 kız; II. sınıf 1. bölüm anomalili 25 erkek, 76 kız; II. sınıf 2. bölüm anomalili 21 erkek, 35 kız ve III. sınıf anomalili 15 erkek, 21 kız olmak üzere toplam 361 birey araştırma kapsamına alındı.

Açısal ve boyutsal ölçümlerin uygulandığı röntgenografik sefalometrik metod ile ölçümlerin değerlendirildiği istatistiksel metoddan yararlanıldı.

Profil uzak röntgen filmlerinde ön-arka ve dik yönde 10 açısal, 7 boyutsal ölçüm yapıldı. Dik yönde ön yüz ölçümlerinin yüzde değerleri de hesaplandı.

Dişsel olarak sınıflandırılan anomali gruplarının yüz iskelet yapılarında önemli farkların olduğu; anomali erkekler ile kızlar arasında yüz iskelet yapısı bakımından ayrıcalıkların bulunduğu saptandı.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Oktay ÜNER
G.Ü. Dişhekimliği Fakültesi
8. Cad. 84. Sok. No: 4
Emek/ANKARA

Ümit GAZİLERLİ: *Normal Kapanışlı 13–16 Yaşlar Arasındaki Ankara Çocuklarında Steiner Normları (Doçentlik tezi)*, Ankara Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi, Ankara, 1976

Çalışmamızda, 1974 yılında Ankara içinde ondokuz okuldan 17 475 bireyin taranmasıyla seçilen ve normal diş-çene-yüz yapısı gösteren 165 kız, 165 erkek, toplam 330 çocuktan elde edilen uzak röntgen resimlerinden yararlanılarak Steiner analizine ilişkin normlar araştırılmıştır.

Bireylerin Türk çocuklarından oluşturulduğu çalışmada, Steiner normlarının cins ve yaşa göre değişimleri de incelenmiştir. Varyans analizi uygulanarak yaşın ve cinsiyetin ölçümlerdeki etkisi araştırıldığında şu bulgular elde edilmiştir:

1– Cinsler arasında SE ölçümünde 0.01 güven sınırında; ANB açısı ve T-NB (mm.) ölçümünde ise 0.05 güven sınırında önemli ayrıcalıklar bulunduğu görülmüştür.

2– Yaş grupları arasında kapanış düzleminin SN doğrusuyla yaptığı açının 0.05 güven sınırında ayrıcalık gösterdiği ve bu açının yaşla azaldığı saptanmıştır.

Yaş ve cins ayırımında 0.01 güven sınırında ayrıcalık göstermeyen tüm ölçümler birleştirilerek, 13–16 yaşlar arasındaki Ankara bölgesi çocukları için ortak bir norm saptanmış ve bu normlara ilişkin ortalama, standart sapma ve standart hata değerleri bulunmuştur.

Bulgularımıza ilişkin ± 1 ve ± 2 standart sapma değerlerinden yararlanarak bir çokgen hazırlanmıştır. Bu çokgen üzerinde değişik ırklara ilişkin ortalama değerler gösterilmiş ve özellikle beyaz ırk dışındaki ırklar için önerilmiş değerlerle bulgularımız arasında ayrıcalıklar bulunduğu görülmüştür.

ANB açısındaki değişik değerler için alt ve üst keser dişlerin ilerilik ve eğimlerinde görülen değişimler araştırılmış ve bu değişimlerin Steiner'in önerdiği şekilde oluştuğu saptanmıştır.

Araştırmamıza ilişkin tüm bulgularla toplumumuz için Steiner analizlerini ve tedavi plânlamasını kapsayan bir analiz kartı oluşturulmuştur.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Ümit GAZİLERLİ
Üniversite Postanesi
P.K. 45 ERZURUM

Mirzen ARAT: *13-16 Yaş Gruplarındaki Normal Kapanışlı Ankara Çocuklarında Sella Turcica'nın Alan ve Boyutlarının Araştırılması (Doçentlik tezi)*, Ankara Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Ortodonti Kürsüsü, Ankara, 1976.

Bu çalışmada içerisinde iç salgı bezlerinden hipofizin yer aldığı Sella turcica'nın yanal röntgen resimleri üzerinde alan, uzunluk, derinlik ve uzunluğun derinliğine oranını saptamak istedik.

Hipofiz ve Sella turcica hakkında kısaca genel bilgi verildi.

Röntgen resimleri üzerinde ve otopside Sella turcica'nın ölçümlerine ait literatürdeki çalışmalar gözden geçirildi.

Bireylerimiz Ankara'da Orta Öğrenim düzeyindeki 17475 çocuk arasından seçildi. Bireylerin normal bir diş kapanışına, hormonal yönden klinik olarak dengeli bulunmalarına ve ayrıca iki generasyon Türk asıllı olmalarına gayret edildi.

Bu özellikleri taşıyan 13-16 yaşlarda 159'u kız ve 159'u erkek toplam 318 birey 13,14, 15 yaş gruplarına ve cinslere göre 6 grupta toplandı.

Araştırmamıza seçtiğimiz bu bireylerden elde ettiğimiz yanal sefalometrik filmler üzerinde Sella turcica alanı (mm²), uzunluğu ve derinliği (mm) ölçüldü, uzunluğun derinliğe oranı bulundu.

Her birey için elde ettiğimiz bu değerlerin cinslerde ve yaş grupları arasında gösterdikleri değişim biyometrik olarak saptandı.

Uygulanan yöntem ve elde edilen bulgular diğer araştırmacıların çalışmaları ile karşılaştırıldı.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Mirzen ARAT
A.Ü. Dişhekimliği Fakültesi
Ortodonti Anabilim Dalı
Beşevler/ANKARA

Nurdan KARLI (AKKAN): *Çeşitli Kapanış Bozukluklarında Kemik Olgunluğunun Bilek Radyografileri ile İncelenmesi (Doktora tezi)*, İstanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi, İstanbul, 1976 (Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Filiz PERKÜN).

Araştırmamızda kapanış bozuklukları ile kemik olgunluğu arasındaki ilişkiyi inceledik.

Materyalimizi oluştururken, hem dişsel hem de iskeletsel kapanış bozukluklarını inceleyebilmek amacı ile Angle sınıflamasını kullandık, fakat kliniğimiz hastaları arasından Angle II. sınıf 1. bölüm ve III. sınıf vakaların iskeletsel tipte olanlarını seçtik. Ayrıca, iskeletsel beance'ı da ayrı bir grup halinde topladık.

Vakalarımızın sol el bilek radiografilerini Tanner-Whitehouse ve Greulich-Pyle standartlarına göre değerlendirerek kemik yaşlarını saptadık. Kapanış bozukluğu gösteren vakaların kemik yaşları ile kronolojik yaşları arasındaki farkları % farklar şekline çevirerek, bu farkları normal kapanışlı eş cinsiyet kontrol gruplarındaki farklarla karşılaştırdık.

I. sınıf, II. sınıf 1. ve 2. bölüm kapanış bozukluklarının, kemik olgunluğu ile ilişkili olmadığı sonucuna vardık.

Daha dakik bir metod olduğunu kabul ettiğimiz Tanner-Whitehouse standartlarına göre prognathie ve beance gruplarında kemik yaşı ileriliğinin anlamlı olduğunu saptadık.

Ayrıca, Tanner-Whitehouse ve Greulich-Pyle metodlarını karşılaştırdığımızda, aralarındaki farkın çok ileri derecede anlamlı olduğunu saptamış bulunuyoruz.

Yazışma adresi: Doç. Dr. Nurdan AKKAN
Altıparmak Cad.
Saner Ap. 62/15
BURSA

Saim AFYONLU: *Aşırı Kuvvet Tatbik Edilen Dişlerde Paradontal Dokuların Histopatolojik Tetkiki (Doktora tezi)*, E.Ü. Diş.Hek.Fak. Ortodonti Ana Bilim Dalı, İzmir, 1976. (Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Nazmi ERTÜRK).

Aşırı Kuvvetlerin paradontal dokularda meydana getirdiği histopatolojik değişimleri incelemek amacıyla tavşan ve sıçan deneyleri yapıldı. Tavşanların ön dişleri-

ne bant ve loplu bir sistemle, sıçanların üst molar dişlerine, 1. ve 2. molar arasına ortodontik elastik yerleştirilerek aşırı kuvvetler verildi. Verilen bu kuvvetler hayvanların dişlerinde eğilme hareketi meydana getirdiler.

Hareketin karakterine uygun olarak belirli bölgelerde basınç ve gerilim alanları meydana geldi. Basınç alanlarındaki 24 saat içinde periodontal membranda hyolin alanlar, kemikte, direkt ve indirekt rezorpsiyonlar saptandı. Gerilim alanlarında ise gerilmiş periodontal ligament lifleri ve üç gün sonrada kemik yüzeyinde apozisyon görüldü. Bu bölgelerde hiç bir iltihabi olay olmamasına rağmen sıçanlarda elastiklerin diş etine temas ettiği yerlerde üç günde sayıları artan ve yedi günde görülmeyen polimorf nisveli lökosit infiltrasyonunun varlığı açıklığa kavuşturuldu.

21 gün sonunda kuvvetlerin aşırılığına karşın daha önce bilinenlerin aksine onulması güç doku cevaplarıyla karşılaşmadı. Paradontal dokular büyük ölçüde normal görünümünü kazandılar.

Yazışma adresi: Dr. Saim AFYONLU
E.Ü. Dişhekimliği Fakültesi
Ortodonti Anabilim Dalı
Bornova/İZMİR

Nazmi ERTÜRK: *Ortodontik Tedavi Amacıyla Birinci Küçük Azı Dişleri Çekilen Olgularda, Tedavi Süresi ve Sonrası Birinci Büyük Azı Dişlerinin İncelenmesi (Profesörlük tezi)*, E.Ü. Diş. Hek. Fak. Ortodonti Anabilim Dalı, İzmir, 1977.

Çalışmamızda, ortodontik tedavi amacıyla birinci küçük azı dişleri çekilen olgularda tedavi süresince ve tedavi sonrası birinci büyük azı dişlerin durumları incelenmiştir.

Klinik sonuçları daha iyi değerlendirebilmek amacıyla ortodontik tedavi görmemiş belirli yaş kümelelerinde çekime konu olan dişlerin çürük olasılık oranları araştırılmıştır. Çekimle tedavi görmüş elli olgunun model ağız içi ve panoramik röntgen resimleri de incelenmiştir.

Yazışma adresi: Prof. Dr. Nazmi ERTÜRK
E.Ü. Dişhekimliği Fakültesi
Ortodonti Anabilim Dalı
Bornova/İZMİR